

Важливою є інформатизація процесу управління навчальним закладом. Як відомо, в управлінні школою беруть участь не лише директор та його заступники, а й весь педагогічний колектив.

На практиці інформаційними технологіями навчання називають усі технології, які використовують спеціальні технічні інформаційні засоби (комп'ютер, аудіо, кіно, відео), хоча, на думку Г. К. Селевко [1, с.114], будь-яка педагогічна технологія є інформаційною технологією, і тому доцільніше використовувати термін «комп'ютерна технологія навчання». Комп'ютерна технологія навчання – це цілісний алгоритм організації засвоєння знань та формування умінь і навичок, де основним засобом навчання є комп'ютер [3]. Як бачимо, головним критерієм належності певної педагогічної технології до переліку комп'ютерних, є засіб, за допомогою котрого вона впроваджується. Проте більш вживаним став термін «нові інформаційні технології» (НІТ).

Отже, комп'ютерна технологія може здійснюватися в таких варіантах:

- «проникаюча» технологія – застосування комп'ютерного навчання з окремих тем, розділів для певних дидактичних завдань;
- основна технологія – визначальна, найбільш важлива з тих частин, які використовуються в даній технології;
- монотехнологія – навчання, управління навчальним процесом, включаючи усі види діагностики, моніторингу, – ґрунтується на використанні комп'ютера.

Список використаних джерел

1. Глушков В. М. Технологические проблемы социально-экономического управления /В. М. Глушков // Кибернетика. Становление информатики: Сб. стат. / АН СССР; Ред. И. М. Макаров. – М.: Наука, 1986. – С.173-187.
2. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. /Г. К. Селевко – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.
3. Прокопенко І. Ф. Інформаційне суспільство і освіта /І. Ф. Прокопенко // Комп'ютер в школі і сім'ї. – 2003. – №1. – С.17-19.

УДК 159.944.4:373.2.011.3-51.

МАРЦЕНЮК М. О.
Мукачівський державний університет, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ КРИТЕРІЇ ТРАНСФОРМАЦІЙ В КОНТЕКСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВИХОВАТЕЛІВ ДНЗ

Основними передумовами й чинниками професійного вигорання вихователів ДНЗ в Україні на думку ряду вчених як от: В. Семиченко, О. Скрипченко, Л. Долинська, М. Заброцький, В. Шпалінський, Р. Шваб, Л. Юр'єва, Т. Яценко та ін. є: висока відповідальність, покладена на них з боку суспільства та родини за життя, розвиток, адаптацію, виховання, навчання, психічне здоров'я вихованців; щоденні психічні перевантаження, дисбаланс між затратами та винагородою; широке коло обов'язків; необхідність високого емоційного включення в роботу; жорсткі часові рамки; віддаленість результатів праці у часі; рольові конфлікти; суворий контроль з боку адміністрації; невизначеність і невідповідність психогігієнічних норм; слабе нормативне регулювання (навантаження, розклад, стимулювання тощо), поведінка «важких» дітей та ін. Окрім цього, вихователі ДНЗ

у нашій країні – виключно жінки, тому до названих професійних чинників слід додати ще й родинні обов'язки, дефіцит часу для сім'ї, що викликає постійний емоційно та фізично напружений стан, ситуацію постійного компромісного балансування між роботою і сім'єю, що посилює психоемоційну напругу, фізичне та психічне виснаження [2].

В світлі даних проблем надзвичайно актуальним постає питання психологічної корекції професійного вигорання вихователів ДНЗ, що повинно поетапно спрямовуватись на:

- трансформацію сприятливих щодо вигорання особистісних утворень;
- формування основ саногенного копінгу;
- спроможності утримувати оптимальний баланс у розподілі часу між роботою й особистим життям як релаксаційною альтернативою професійній діяльності (сімейні або/та інтимні, дружні взаємини, хобі, громадська діяльність, активний відпочинок тощо) та ін. [4].

Стрижневий (перший) критерій таких трансформацій ми вбачаємо у відповідній психокорекції мотивації професійної діяльності.

Основу позитивної мотивації професійної діяльності вихователів ДНЗ мають утворювати: любов і відповідальне ставлення до дітей, почуття професійного та громадянського обов'язку, інтерес і до результатів, і до змісту праці, захоплення нею, задоволення від спілкування з дітьми, усвідомлення високої місії вихователя тощо. Негативними ж є егоїстичні та корисливі мотиви, якщо тільки вони «тримають» вихователя у ДНЗ: заробіток, тривала відпустка, графік роботи, можливість отримання квартири, інші пільги тощо.

Воднораз, до професійного вигорання більше схильні вихователі, налаштовані не на успіхи, а на уникнення невдач, зауважень, покарань, яких вони постійно очікують. Напруга цього очікування виснажує суб'єкта, навіть якщо він загалом відносно успішний.

Так звана поверхова (суб'єктно не виважена, а нав'язана ззовні) мотивація вибору професії і неадекватне уявлення про неї призводять, згідно з Є. Ільїним, до низької ефективності праці та відсутності вдовolenня від неї зі всіма негативними наслідками, що впливають з цього [1, с. 272].

Другий критерій – перфекціонізм, який можна поділити на невротичний і адаптивний. Перший є потужним чинником дезадаптації та вигорання. Другий – пов'язаний з домінуванням мотивації на досягнення успіху, адекватною самооцінкою, реалістичністю цілей і стандартів, що сприяє збереженню особистісних ресурсів.

Третій критерій – сфера спрямованості особистості (ціннісно-орієнтаційна):

- орієнтація на гуманістичні духовно-моральні цінності (цінності буття за А. Маслоу [5, С. 82-83]), високий смисл життя, а відтак його цінність, екзистенційно-відповідальне ставлення до праці, суспільних стосунків, міжособистісних взаємин – потужний суб'єктно-особистісний базис відпiрності професійному вигоранню;

- орієнтація на дефіцитарні цінності (гедоністичні, матеріальні, прагматичні тощо) – «родючий» психічний ґрунт для нього як і для всіх інших розладів

невропатично-депресивного характеру: релятивістська, утилітарна, меркантильна, особливо маргінальна спрямованість. За такої орієнтації фахівець прагне задовольнити тільки власні «дефіцитарні» потреби або вимоги оточення. У цьому випадку його дії спрямовуються тільки на зниження напруги, на досягнення гомеостазу й імпульсивного задоволення, він живе сьогоднішнім днем, тому що за його уявленням «завтра може не настати».

Четвертий критерій – ставлення суб'єкта до себе (самоствалення). Саногенно-ефективно-адаптивним є позитивне ставлення до себе, яке базується і функціонує виключно на основі адекватної самооцінки та реалістичного рівня домагань; завищені й занижені самооцінка і рівень домагань однозначно деструктивні щодо Я-концепції суб'єкта, а отже, вельми сприятливі щодо вигорання та інших невропатичних розладів.

П'ятий критерій – копінг-стратегії і механізми психологічного захисту від впливу пролонгованого стресу. Копінг може і має бути ефективним засобом протидії стресорам, особливо тим, які призводять до вигорання. Психологічні захисти загалом приносять лише тимчасове полегшення за рахунок особистісних руйнацій суб'єкта, але деякі з них можуть бути в певних умовах позитивно адаптивними.

Шостий критерій – екзистенційна орієнтація (спрямованість). Екзистенційна наповненість – оцінка суб'єктом повноти проживання власного життя – потужний чинник протидії вигоранню, завдяки якому людина замість зайняття позиції очікування комфортного безхмарного життя, отримує досвід з його проживання за будь-яких обставин. Дефіцит сповненості (екзистенційна спустошеність), навпаки, пов'язаний з неекзистенційною установкою на життя й ігноруванням екзистенційної дійсності, дефіцитарною вітальною симптоматикою, негативними екзистенційними налаштуваннями, усвідомленням безглуздості життя, екзистенційним відчаєм [3].

Доведено, що професійному вигоранню вихователів ДНЗ запобігають: формування у них проблемно-орієнтованої копінг-поведінки; творчої складової їх професійної діяльності; гуманність у взаєминах усіх учасників освітньо-виховного процесу; підвищення рівня комунікативних навичок і психологічної культури педагога; сприятливий соціально-психологічний клімат у колективі та ряд інших факторів.

Список використаних джерел

1. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / И. Е. Ильин. – СПб. : Питер, 2000. – 502 с.
2. Колтунович Т. А. Як не згоріти в полум'ї професії: корекційна програма для вихователів дошкільних навчальних закладів / Т. А. Колтунович. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 200 с.
3. Медведєв В. С. Феноменологія функціонування психологічного захисту в соціумі / В. С. Медведєв, О. М. Шевченко // Науковий журнал «Юридична психологія та педагогіка». – 2010. – № 2. (8). – С. 4–10.
4. Туренко Е. А. Возрастные аспекты профессионального стресса педагогов: дисс. канд. психол. н.: 19.00.13 / Туренко Е.А. – СПб, 2011. – 243 с.

5. Maslow A. H. Toward a psychology of being / A. H. Maslow. – 2nd edition. – NY: Van Nostrand Reinhold, 1968. – 240 p.

УДК 378

МАТВІЙЧУК С.С.,
СЄДОУХОВА Є.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ТА СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ОВОЛОДІННЯ ТЕХНІКАМИ ДЕКОРУВАННЯ НАРОДНОГО ОДЯГУ

У сучасному суспільстві посилюється акцент на виявлення місця і ролі культуротворчої діяльності людини та її реалізації в усіх сферах життя та формування рівня її конкурентоспроможності в усіх сферах діяльності.

Людина, яка володіє відповідними знаннями та вміннями, здатна активно й незалежно мислити, вміє творчо вирішувати трудові завдання, шукати нові варіанти вирішення різних виробничих ситуацій, зможе в подальшому працювати на тому рівні, який буде відповідати вимогам суспільства [1]. Саме тому, авторами систематизовано інформацію щодо факторів формування у учнів та студентів художньо-конструктивного мислення та обґрунтовано значення оволодіння техніками народних ремесел, зокрема декорування костюму та виготовлення одягу, як важливого засобу виховання гармонійно розвиненої особистості, розвитку її моральної, трудової, естетичної та технологічної культури.

Авторами розглянуто та систематизовано види знань, які можна віднести до художньо-конструкторських. Результати наукових досліджень учених [2] дають можливість нам стверджувати, що процес проектування і виготовлення швейних виробів на основі народного костюму рідного краю передбачає залучення школярів та студентів до різних видів діяльності: навчальної, пошукової, практичної, пізнавальної, трудової, дослідної, у тому числі й художньо-конструкторської.

Для розвитку художньо-конструктивного-мислення та патріотичного виховання шляхом вивчення національного одягу рекомендується проводити спеціальні уроки різного типу [1], серед яких:

1. *Уроки ознайомлення з творами народного мистецтва.* Метою цих уроків є ознайомлення з різновидом українського народного мистецтва – національним одягом. Акцент слід робити на особливостях діяльності народних майстрів, які створюють одяг.

2. *Уроки сприйняття та оцінки національного одягу.* Основною метою цих уроків є формування в учнів навичок оцінки національного одягу як творів мистецтва, цілісного емоційного відгуку про нього; усвідомлення єдності змісту та форми твору, орієнтація на естетичну цінність даного різновиду українського народного мистецтва.

3. *Уроки оволодіння навичками та вміннями виготовлення традиційних елементів і видів прикрашання національного одягу.* Мета даних уроків полягає у навчанні школярів основним традиційним прийомам виготовлення одягу та традиційним способам його оздоблення.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>